

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік і контроль формування витрат операційної діяльності підприємств (на прикладі ТОВ «ЕНЕРДЖИ ДІДПІ»)»

Виконавець:

студентка ФМОІТ група 41

Толста Юлія Вадимівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Добрунік Тетяна Пилипівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	6
1.1. Сутність витрат діяльності підприємства та їх класифікація	6
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку операційних витрат...	14
1.3. Проблемні аспекти обліку операційних витрат підприємницької діяльності	21
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЕНЕРДЖИ ДІДПІ»	26
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «ЕНЕРДЖИ ДІДПІ».....	26
2.2. Первинний облік витрат операційної діяльності.....	34
2.3. Діюча система обліку формування операційних витрат діяльності ТОВ «ЕНЕРДЖИ ДІДПІ».....	38
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРІЯ ТА ДІЮЧА ПРАКТИКА	45
3.1. Аналіз складу, структури, динаміки операційних витрат та їх вплив на прибутковість підприємства.....	45
3.2. Контроль операційних витрат на підприємстві: методичні аспекти та практика проведення	55
3.3. Шляхи вдосконалення обліку, аналізу та контролю витрат операційної діяльності підприємства.....	63
ВИСНОВКИ	69
Список використаних джерел	74
Додатки	81

ВСТУП

Актуальність теми. Стратегічним напрямком розвитку національної економіки в умовах інтеграційних процесів є всебічне збільшення ефективності виробничо-господарської діяльності підприємницьких структур, а також займання непохитних позицій підприємств на внутрішньому і міжнародному ринках. Конкурентні переваги на ринку можливо отримати лише за умови функціонування ефективної системи управління операційними витратами, які здійснюють відчутний вплив на фінансовий результат підприємства, що є передумовою забезпечення стабільного розвитку і достатнього рівня конкурентоспроможності підприємства. Підвищення результативності діяльності підприємств можна досягти, насамперед, завдяки достовірному формуванню облікової інформації про витрати підприємства, яка, у свою чергу, є базою для проведення контролю та здійснення аналізу, виявлення слабких місць у діяльності підприємств, а на цій основі приймати об'єктивні управлінські рішення та обґрунтовувати напрями оптимізації витрат та зростання ефективності виробничої діяльності.

В Україні методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про операційні витрати та її розкриття у фінансовій звітності визначають П(С)БО 16 «Витрати», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Систему ведення обліку та контролю витрат операційної діяльності підприємств відповідно до чинного законодавства вивчали: Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, В.Ф. Максимова, Л.В. Нападівська О.В. Артюх, М.Т. Білуха, Н.М. Шмиголь, В.С. Адамовська, М.М. Матюха, Л.М. Янчева та ін.

Проте, питання прозорості та доречності економічної інформації про витрати операційної діяльності підприємств, що формуються у системі бухгалтерського обліку для складання фінансової звітності, не є повністю

вирішеними. Відтак, для прийняття стратегічних рішень з управління підприємством необхідна своєчасна й достовірна обліково-аналітична інформація щодо витрат операційної діяльності на рівні конкретних підприємницьких структур. Все це обумовило вибір теми дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо організації обліку та контролю витрат операційної діяльності та виявлення альтернативних напрямків їх оптимізації.

Відповідно до визначеної мети під час виконання кваліфікаційної роботи поставлено такі основні завдання:

- розкрити сутність витрат підприємства та навести їх класифікацію;
- вивчити нормативно-правове регулювання та теоретичні основи обліку витрат;
- окреслити проблемні аспекти обліку формування витрат;
- надати організаційно-економічну характеристику підприємства ТОВ «ЕНЕРДЖИ ДІДПІ»;
- вивчити документування операцій щодо формування операційних витрат;
- проаналізувати і оцінити систему бухгалтерського обліку на підприємстві;
- провести аналіз складу та динаміки витрат операційної діяльності та визначити їх вплив на прибутковість підприємства;
- дослідити організаційно-методичні аспекти контролю операційних витрат;
- узагальнити інформацію та надати пропозиції стосовно удосконалення обліку та контролю витрат операційної діяльності.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес функціонування та обліково-аналітичного забезпечення формування операційних витрат діяльності ТОВ «ЕНЕРДЖИ ДІДПІ».

Предметом дослідження є теоретико-методичні основи та практичні аспекти обліку та контролю операційних витрат підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження застосовувався комплекс загальнонаукових методів. Були використані методи індукції, дедукції – при дослідженні теоретичних питань обліку та контролю витрат операційної діяльності; аналізу і синтезу – для виявлення спільних та відмінних рис у наукових підходах до обліку витрат операційної діяльності; спостереження та порівняння – для визначення стану обліку господарських операцій ТОВ «ЕНЕРДЖИ ДІДПІ»; статистичні методи – для виявлення основних тенденцій розвитку підприємства; методи порівняння для зіставлення даних фінансової звітності підприємства у динаміці років; абстрактно-логічний метод і метод причинно-наслідкового зв'язку, а також метод аналогії – для удосконалення методики бухгалтерського обліку.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові документи з питань обліку витрат діяльності, фінансова та податкова звітність ТОВ «ЕНЕРДЖИ ДІДПІ», первинні документи та регістри обліку витрат операційної діяльності, матеріали науково-практичних конференцій, професійних періодичних видань. У процесі написання роботи досліджені і використані наукові праці провідних вітчизняних вчених в області фінансового та управлінського обліку, аналізу та контролю формування витрат підприємницьких структур.

Публікація та апробація результатів дослідження. За результатами дослідження опубліковано тези: Толста Ю.В. Організаційно-методичні аспекти обліку операційних витрат підприємницької діяльності. *Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації*. Тези доповідей VI Міжнародної студентської науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса 20 квітня 2020 р.). Одеса: ОНЕУ, 2020. С. 130-132.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі, яка виконана за програмою підготовки бакалаврів зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування», зроблено теоретичне узагальнення сутності категорії «витрати» з економічної та бухгалтерської точки зору, представлена їх класифікація та наведено вирішення завдань, що полягають у розробці практичних рекомендацій щодо методики відображення в обліку операцій, пов'язаних з формуванням операційних витрат підприємства, представлено пропозиції щодо вдосконалення системи формування облікової інформації та внутрішнього контролю у ТОВ «ЕНЕРЖДИ ДІДПІ».

На основі узагальнення матеріалів дослідження одержані наступні наукові та практичні результати роботи відповідно до поставлених завдань.

1. У результаті вивчення основних наукових підходів щодо визначення витрат встановлено, що найбільш сформованим є наступне визначення: витрати операційної діяльності – витрати підприємства, пов'язані з його основною (спрямованою на виробництво або реалізацію продукції, товарів, робіт, послуг, що є головною метою створення підприємства і забезпечує основну частку його доходу) діяльністю, а також операціями, які її забезпечують або спричинені цією діяльністю. Класифікація операційних витрат підприємства повинна включати такі напрями: а) для прийняття управлінських рішень, за якими витрати поділяються за конкретними ознаками залежно від цілей управління; б) для визначення фінансового результату, де класифікація витрат відбувається за їх складовими (собівартість продукції або витрати періоду).

2. За результатами вивчення організаційно-економічної діяльності ТОВ «ЕНЕРЖДИ ДІДПІ» встановлено, що основним видом діяльності, що забезпечує отримання доходів та формування витрат ТОВ «ЕНЕРЖДИ ДІДПІ» є виконання електромонтажних робіт. Згідно з законодавством

підприємство, що досліджується є суб'єктом малого підприємництва, знаходиться на загальній системі оподаткування зі сплатою податку на прибуток, ПДВ та ПДФО, інших податків і зборів, передбачених чинним податковим законодавством.

3. За результатами аналізу основних результативних показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «ЕНЕРДЖІ ДІДПІ», слід зазначити, що динамічні зміни результативних показників діяльності, а саме зростання доходу від реалізації продукції та відповідне поступове зростання рівня собівартості виконаних електромонтажних робіт зумовили зростання валового прибутку підприємства у 2017 році порівняно із 2016 роком майже у 3 рази і становив 236,5 тис. грн. Проте у звітньому 2018 році поряд із зменшенням чистого доходу від реалізації та зростанням операційних витрат знижується загальна прибутковість підприємства.

4. При вивченні існуючого стану обліку формування витрат на ТОВ «ЕНЕРДЖІ ДІДПІ», встановлено, що бухгалтерський облік операцій з відображення витрат операційної діяльності на підприємстві відповідає загальноприйнятим нормативно-методологічним підходам. Відповідно до Наказу про облікову політику ТОВ «ЕНЕРДЖІ ДІДПІ» бухгалтерський облік здійснюється з використанням рахунків класу 9 «Витрати діяльності».

Витрати операційної діяльності на підприємстві представлені: витратами виробництва (рахунок 23), загальновиробничими витратами (рахунок 91), адміністративними витратами (рахунок 92), іншими операційними витратами (рахунок 94). Синтетичний облік формування витрат організований відповідно загальноприйнятих принципів ведення бухгалтерського обліку. Первинний облік формування витрат операційної діяльності відповідає всім правилам та нормам оформлення господарських операцій, використання рахунків для обліку господарських операцій не має в основному відхилень з Планом рахунків бухгалтерського обліку.

5. За результатами проведеного аналізу динаміки операційних витрат встановлено, що на протязі аналізованого періоду спостерігається тенденція зростання операційних витрат в абсолютному їх розмірі на 1003 тис. грн, тобто майже у 2,4 рази, що зумовлено, насамперед нарощуванням обсягів виконаних електромонтажних робіт та наданих послуг, а відповідно й зростанням їх собівартості та збільшенням адміністративних витрат. Витрати на утримання управлінського персоналу набули значного зростання на 65,3 тис. грн. у 2018 році порівняно із попереднім 2017 роком, а в цілому за аналізований період зазначені витрати зросли на 128,2 тис. грн.

Аналіз структури операційних витрат ТОВ «ЕНЕРДЖІ ДІДПІ» за функціональним призначенням показав, що у продовж 2017-2018рр спостерігається зменшення частки собівартості реалізованих робіт та послуг у загальному обсязі витрат з 93,2% у 2017 році до 87,5% у 2018 році, натомість адміністративні витрати показують тенденцію до зростання, їхня частка у загальному обсязі складала у 2017 році 6,8%, у 2018 році – 12,1%.

Оцінка ефективності витрат показала, що операційні витрати покриваються відповідним джерелом доходів, що є позитивним відзеркаленням ефективності виробничо-господарської діяльності, тобто

За результатами визначення рівня беззбитковості встановлено, що «критична точка обсягу продаж» має тенденцію до зростання, що є негативним моментом у виробничій діяльності підприємства. Поряд із цим значно збільшуються постійні та умовно-постійні витрати. Відтак, для того, щоб покрити свої витрати підприємству з кожним роком необхідно реалізувати більше виконаних електромонтажних робіт та мінімізувати постійні та умовно-постійні витрати. Під час управління витратами підприємства доцільно використовувати системний підхід, який забезпечить оптимальне використання ресурсів і підвищить ефективність виробництва. Оптимізацію витрат на базовому підприємстві пропонується починати з ретельного аналізу статей витрат для визначення факторів, які впливають на їх зміну.

6. В роботі окреслено основні завдання та етапи проведення контролю формування операційних витрат, проведено тест внутрішнього контролю витрат на виробництво. Проведення перевірки витрат операційної діяльності передбачає, насамперед, вивчення облікової політики щодо обліку виробничих затрат та калькулювання собівартості робіт, послуг. При перевірці виробничих витрат встановлено, що усі витрати матеріальні, витрати на оплату праці, соціальні відрахування, загальновиробничі списуються на виробництво на підставі відповідних первинних документів, а синтетичний облік даних витрат ведеться у відповідних журналах-ордерах і відомостях до них, а також в оборотно-сальдовій відомості. Перевіркою форми 2-м «Звіту про фінансові результати» встановлено правильність заповнення статей щодо витрат підприємства відповідно до НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність», а також співставність даних з оборотно-сальдовою відомістю.

7. З метою удосконалення ведення обліку, контролю та аналізу формування операційних витрат підприємству рекомендовано наступні заходи.

Методичне відображення обліку витрат у системі управління підприємством ТОВ «ЕНЕРДЖИ ДІДПІ» рекомендовано проводити за окремими господарськими процесами та систематизувати у відповідних відомостях:

- відомість з обліку витрат процесу постачання (накопичення інформації щодо витрат, пов'язаних із поставками витратних матеріалів);
- відомість з обліку витрат процесу виробництва (систематизація облікових даних про витрати на виробництво робіт, послуг);
- відомість з обліку витрат процесу реалізації (формування облікової інформації про витрати, пов'язані з реалізацією та обслуговування клієнтів (замовників));

- відомість з обліку витрат процесу управління (формування облікової інформації про витрати, пов'язані з утриманням адміністративного персоналу, з організацією та управлінням діяльності підприємства).

На основі рекомендованих до складання відомостей підприємству рекомендовано формувати внутрішній звіт «Управлінський звіт про витрати за процесами діяльності» задля отримання інформації про суму витрат за кожним з процесів діяльності та в цілому по підприємству, їх питому вагу в загальному обсязі витрат та визначення можливостей щодо їх оптимізації.

Для узагальнення інформації про адміністративні витрати та контролю їх рівня на підприємстві ТОВ «ЕНЕРДЖИ ДІДПІ» пропонується форма відомості обліку адміністративних витрат, у якій наводяться декілька груп адміністративних витрат, з виділенням статей за кожною групою.

Для ефективного обліку витрат ТОВ «ЕНЕРДЖИ ДІДПІ» важливим є впровадження бюджетування, що представляє собою складання кошторисів, обліку, контролю та аналізу їх виконання за центрами відповідальності з деталізацією центрів витрат. З метою прийняття управлінських рішень щодо оптимізації витрат та зростання прибутковості підприємству рекомендовано застосувати методику визначення беззбитковості виконання окремих видів електромонтажних робіт на основі впровадження використання CVP-аналізу і концепції фінансового важеля.

Отже, впровадження результатів дослідження у практику господарської діяльності ТОВ «ЕНЕРДЖИ ДІДПІ» дозволить керівництву покращити стан обліку та контролю витрат операційної діяльності, і буде сприяти ефективному прогнозуванню та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень з метою одержання більш високих результатів господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамовська В.С., Брітан Н.В. Удосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності як один з напрямів бізнес-адміністрування. *АГРОСВІТ*. 2015. № 8. С. 58-61.
2. Алексєєва А. В. Васильєва В. Г. Удосконалення обліку витрат на виробництво та формування собівартості продукції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Випуск 23, частина 1. С. 5-9.
3. Артюх О. В., Криванич М. Ю. Внутрішній контроль обліку витрат: методичні аспекти. *Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство»*. 2018. Вип. 16. С. 914-920.
4. Безверхня Ю.В. Бюджетування у системі обліку: управлінський аспект. *Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітнянські аспекти*. Збірник наукових праць за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 березня 2019 р.). Частина 1. Дніпро: НМетАУ, 2019. 652 с., с. 46-49.
5. Белова І., Семенишена Н., Мельничук О. Генезис становлення облікової системи малих підприємств в Україні. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. Випуск 1-2. С. 26-48.
6. Білик М. Д. Бюджетування у системі фінансового планування. *Фінанси України*. 2011. №3. С. 97-109.
7. Білуха М.Т. Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту: підручник. Вища школа: Київ, 2015. 320 с.
8. Бланк И. А. Словарь-справочник финансового менеджера. К.: «Ника – Центр». 1998. 480 с.
9. Бондаренко Н.М. Кореннова В.В. Організація внутрішнього контролю виробничих витрат на підприємстві. *Вісник ОНК імені І.І. Мечникова*. 2013. Т. 18. Вип. 4/1. С. 45-48.

10. Борисюк І. О., Семеняка Я. В. Формування системи управління витратами підприємства. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2017. №6 С. 15-23. URL : <https://modecon.mnau.edu.ua /issue/6-2017/UKR/borysiuk.pdf>. (дата звернення: 21.03.2020).
11. Бутинець Ф. Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2012. Вип. 1 (22). С. 11-18. URL : eztuir.ztu.edu.ua/3109/1/2.pdf. (дата звернення 20.03.2020).
12. Голов С. Ф. Управлінський облік: підруч. 2-ге вид. К.: Лібра, 2014. 704 с.
13. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV / Верховна Рада України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 20.03.2020).
14. Гриліцька А. В., Хавроненко О. М. Шляхи вдосконалення організації обліку витрат від операційної діяльності. *Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2016. Випуск 14. С. 928-931.
15. Дідик А.М., Гнатів С.Б. Класифікація витрат для цілей управлінського та бухгалтерського обліків. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»* 2007. № 794. С. 219-228.
16. Добрунік Т.П. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами операційної діяльності аграрних підприємств. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2019. № 6 (269). С. 30-52.
17. Добрунік Т.П., Константинова В.В. Проблемні питання обліку операційних витрат аграрних підприємств: управлінський аспект. *Наука та інновації як основні шляхи вдосконалення економічного потенціалу країни: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 29 червня 2019 р. – Львів. ЛЕФ, 2019. С.130-132*

18. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 20.02.2020).

19. Карп'як Я.С. Організація бухгалтерського обліку витрат, доходів і фінансових результатів суб'єкта господарювання. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2014. № 794. С. 172-180.

20. Концептуальна основа фінансової звітності. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_009 (дата звернення 20.03.2020).

21. Короленко С.М. Організація системи бюджетування на підприємстві *Вісник приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки*. 2016. № 32. Частина 1 С. 291-296 URL : <http://ves.pstu.edu/article/view/105595/100750>. (дата звернення 22.03.2020).

22. Крутова А. С., Левіна М. В. Організаційно-методичні аспекти внутрішнього контролю витрат підприємств ресторанного господарства *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2016. № 11 С. 155-161.

23. Лищенко О.Г., Олонець С.А. Організація обліку витрат в умовах бюджетування. *Сталий розвиток економіки*. 2016. №3 (32). С. 156-162.

24. Максимова В. Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства: системний підхід до розвитку: монографія. К.: АВРІО, 2005. 264 с

25. Марчин М.І. Управлінський облік і контроль витрат операційної діяльності в цукровій промисловості: дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 190 с.

26. Матюха М.М., Ткачова А.І. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку витрат діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2015. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_75 (дата звернення 24.03.2020).

27. Меренкова Л.О. Управління витратами підприємства в ринковій економіці : автореф. дис. ... канд. екон. наук. Харківський державний економічний університет. Харків, 2003. 20 с.

28. Методичні рекомендації по заповненню форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03. 2013р. № 433. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2. (дата звернення: 13.04.2020).

29. Михайленко О.В., Ялигіна М.С. Теоретичне обґрунтування сутності та кваліфікаційних ознак витрат. *Економіка і суспільство*. 2016. № 3. С. 242-248.

30. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності». URL: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IAS%2001_ukr_2016.pdf (дата звернення: 18.04.2020).

31. Міжнародні стандарти фінансової звітності (International Financial Reporting Standards) URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=240945. (дата звернення: 13.04.2020).

32. Мних Є.В. , Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз : підручник – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.

33. Нападовська Л. В. Управлінський облік: підруч. для вузів / Л. В. Нападовська. 2-ге вид., доопрац. та допов. К. : Київ. Нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 648 с

34. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.13р № 73 . URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 13.04.2020).

35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 р. № 39 (Редакція від 23.07.2019, підстава - z0685-19). URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення: 15.04.2020)

36. Новик І.В. Організація системи внутрішнього контролю на підприємстві. *Наукові записки /Scientific papers*. 2017. № 2 (55). С.188-196.

37. Облік та аудит витрат підприємств ресторанного господарства: управлінський аспект : монографія / Л.М. Янчева та ін. Х. : Видавець Іванченко І. С., 2017. 262 с.

38. Облік у галузях економіки: навчальний посібник. / Р.В. Кузіна, та ін. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 508 с.

39. Оголенко Є.В. Ковтуненко Ю.В. Нормативне регулювання обліку витрат підприємства. *«Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України»*. Матеріали доповідей XI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Одеса, 22-26 травня 2017 р. С . 45-47. URL: <http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/123456789/7691/1/tezy-41-43.pdf> (дата звернення 24.04.2020).

40. Огійчук М. Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. 7-те вид., перероб. і допов. К. : Алерта, 2016. 1042 с.

41. Олійник С.О. Особливості обліку та управління витратами на підприємстві. *Журнал науковий огляд*. 2017. № 5(37). С. 1-13.

42. Піскунова Н.В., Федорець М.Г., Піскунова К.С. Аналіз витрат виробництва як важлива ланка ефективного управління промислового підприємства. *Економічний аналіз*. 2013. Т. 13. С. 357-364. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/esan_2013_13_51. (дата звернення 20.04.2020).

43. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.99р. № 1591. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення 10.04.2020).

44. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI, / Верховна Рада України. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 10.09.2019).

45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999р. № 318. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення 24.03.2020).

46. Подмешальська Ю. В., Феофанов Л. К., Осетрова Г. Ю., Облік та аудит адміністративних витрат. *Агросвіт*. 2018. № 23. С. 38-44.

47. Потриваєва Н. В., Кореновська Т. О. Нормативно-правові особливості облікового забезпечення витрат та доходів діяльності підприємств. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2016. Вип. 1. С. 9-18.

48. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон ВРУ від 16.07.99р. №996-XIV. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 19.03.2020).

49. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон ВРУ від 26.01.1993 № 2939-XII / Верховна Рада України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> (дата звернення 10.04.2020).

50. Рокожиця А.Ю., Івата В.В. Аналіз операційних витрат. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. Випуск 6 (11). С. 371-374

51. Рокожиця А.Ю., Івата В.В. Контроль операційних витрат у системі бюджетування. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Випуск 20. С. 1036-1039.

52. Секіріна Н.В. Загальні підходи до формування і класифікації нормативного забезпечення обліку і контролю витрат на виробництво готової продукції. *Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту*. 2014. № 2. С. 235-245.

53. Селіверстова І.О. Зозуля І. М. Перспективні шляхи вирішення проблеми обліку доходів і витрат підприємництва. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2010. № 25. С. 98-103.

54. Толста Ю.В. Організаційно-методичні аспекти обліку операційних витрат підприємницької діяльності. *Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації*. Тези доповідей VI Міжнародної студентської науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса 20 квітня 2020 р.). Одеса: ОНЕУ, 2020. С. 130-132.

55. Турова Л. Л., Костюнік О. В. Проблеми впровадження управлінського обліку в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 5 С. 37-40. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2018/9.pdf (дата звернення 25.04.2020).

56. Управління витратами: навч. посіб. / за заг. ред. М.Г. Грещака. – К.: КНЕУ, 2008. 264 с.
57. Фаріон В. Я. Сутність витрат як економічної категорії . *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2013. Вип. 1. С. 44–48.
58. Хромей В.В. Внутрішньогосподарський контроль витрат виробничої діяльності. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 9 (171). С. 398-403.
59. Цивільний Кодекс України від 16.01.03 № 435-IV. / Верховна Рада України – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 10.03.2020).
60. Цуканов, О. Ю. Гончар В. А. Нормативно-правове регулювання обліку та аудиту виробничих витрат. *Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України*. Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції. Одеса, 2016. С. 99-102.
61. Чумак О.В., Андрющенко І.С. Управління витратами в інформаційно-аналітичній системі підприємств ресторанного господарства: монографія – Харків : Видавець Іванченко І.С., 2016. 268 с.
62. Шмиголь Н.М., Рибалко О.М., Єременко П.В. Актуальні проблеми та шляхи удосконалення обліку витрат на підприємствах. *Вісник Запорізького національного університету*. 2015. № 3 (27). С.108-114.
63. Ющак Ж.М. Класифікація витрат, орієнтована на ефективне управління підприємством. *ВІСНИК ЖДТУ Економічні науки*. 2012. № 3 (61) с. 203-208.
64. Ясінська А. І. Обліково-інформаційне забезпечення формування системи контролю витрат підприємства. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку* : зб. наук. праць / [відп. ред. О. С. Кузьмін]. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2012. с 365.